

Zvonimir Baotić (1937-1995)

Profesor i župnik

Smrt nas uvijek iznenaduje. Preminuo svećenika dr. Zvonimira Baotića, profesora na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji uistinu nas je sve iznenadilo. Ovaj požrtvovni svećenik nenadano je preminuo 19. prosinca 1995. godine pri povratku s predbožićnog obilaska bolesnika. Pao je zbog srčanog udara pred župnom crkvom Presvetog Trojstva u Sarajevu, noseći još jednu hostiju pohraniti u svetohranište. U župu je odmah stigao pomoćni biskup mons. Pero Sudar a kardinal Vinko Puljić je istoga dana s okupljenim vjernicima slavio svetu misu u župnoj crkvi. Misi zadušnici predsjedao je Kardinal koji je u homiliji govorio o veličini svećeničke žrtve te obavijestio vjernike o smrtnom stradanju u prometu fra Ljube Lucića, bosanskog franjevca, koji je također proveo četiri ratne godine u Sarajevu. U dva dana preminuše dva svećenika koji su voljeli Sarajevo, voljeli Bosnu, voljeli Hrvate katolike i sve ljude ove patničke zemlje. Svoju blizinu i suosjećanje izrazili su biskupi Banjaluke, Mostara, Splita te brojni svećenici, redovnici, redovnice... Zatim se od pokojnika oprostio biskup Sudar, a u ime školskih kolega i profesorskog zbora govorio je mons. Mato Zovkić, generalni vikar. U ime Vrhbosanske katoličke bogoslovije riječi oproštaja izrekao je dr. Marko Josipović, rektor. Sprovodne obrede predvodio je biskup Sudar na groblju *Bare* u Sarajevu 21. prosinca, a oproštajni govor nad otvorenom svećeničkom grobnicom izrekao je vlč. Luka Janjić koji pastorizira u istoj župi.

Zvonimir Baotić je rođen 12. listopada 1937. u Donjoj Mahali, župa Uznesenja Marijina u Tolisi, od oca Đure i majke Kate r. Vincetić. Zvonimir je najstariji od jedanaestoro djece a jedna mu je sestra, s. Judita, članica sestara sv. Križa sa sjedištem u Đakovu. Nakon osnovne škole u Tolisi odlazi u sjemenište u Dubrovnik 1949. gdje ostaje do 1957. Po završetku studija u Đakovačkoj bogosloviji, mjesni Ordinarij Stjepan Bäuerlein zaredio ga je za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije 29. lipnja 1963. u katedrali u Đakovu. Kao mladomisnik, vlč. Zvonko, stječe prva pastoralna, kapelanska iskustva u župi Morančani, a zatim dvije godine u Derventi.

Nakon jednogodišnje kapelanske službe u katedralnoj župi Srca Isusova u Sarajevu imenovan je 1967. upraviteljem iste župe. U jesen 1968. upućuje ga nadbiskup Smiljan Franjo Čekada na

studij na Gregorijanu u Rim. Nadbiskup je te jeseni izabran za pročelnika Misijskog vijeća pri BK, te je, želeći jačati misijski duh u dijecezi, uputio vlč. Zvonku da prijede na Urbanijanu, misijsko sveučilište, te da studira misiologiju. U vremenu kraćem od četiri godine završio je studij misiologije s doktorskom disertacijom iz područja povijesti katolicizma u Bosni za vrijeme osmanlijske vladavine.

Nakon povratka iz Rima, od jeseni 1972. predavao je punih dvadeset godina na Vrhbosanskoj bogosloviji misiologiju, retoriku i homiletiku. Kroz dvije akademske godine 1972/73 - 1973/74 vršio je i službu vicerektora Bogoslovije

Na prijedlog nadbiskupa S. Čekade pokrenuo je 1972. *misijski informativni list - Radosna vijest* te je bio ujedno i glavni i odgovorni urednik toga časopisa 17 godina.

Bio je tajnik Misijskog vijeća pri tadašnjoj Biskupskoj konferenciji, a Kongregacija za evangelizaciju imenovala ga je nacionalnim direktorom Papinskih misijskih djela u dva mandata te je te službe izvršavao od 1974-1988.

Nadbiskup Čekada je pokrenuo 1975. i *časopis za duhovnost - Vrelo života*. Od početka izlaženja ovog časopisa do posljednjeg, ratnog broja 1992. godine, profesor Baotić je bio njegov odgovorni a više godina i glavni urednik.

Od 7. lipnja 1989. bio je član *Društva katoličkih novnara* koje je okupljalo: katoličke novinare, publiciste, urednike, izdavače i žurnalističke stručnjake.

Uz spomenute dužnosti i redovitu profesorsku službu na Vrhbosanskoj bogosloviji predvodio je od 1989. nedjeljna i blagdanska misna slavlja u župi sv. Josipa na Palama. Dvije godine kasnije imenovan je redovitim župnikom iste župe gdje obavlja župničku službu sve do opsade Sarajeva 1992.

Rat ga je zatekao u pohodu rodbini u Županji u travnju 1992. te je odatle kroz nekoliko mjeseci pomagao svećenicima koji su pastorizirali naše župe u Posavini. Zbog nemogućnosti povratka u Sarajevo okupili su se profesori, odgojitelji i bogoslovi Vrhbosanske bogoslovije u studenom 1992. u Bol na Braču da u dominikanskom samostanu nastave svoj rad. Među nama je bio i prof. dr. Zvonimir Baotić. Na molbu nadbiskupa Puljića spremno se izložio opasnostima ulaska u opkoljeno Sarajevo te preuzeo napornu ratnu službu župnika u župi Presvetog Trojstva u Sarajevu koje je zapravo ogromni zatvor. Na župi je izdavao i *župsko glasilo - Mir*, koje je već bio pokrenuo na župi Pale.

Ovim sam u najkraćim crtama opisao životni put svećenika Zvonimira Baotića od đaćkih do profesorskih i župničkih dana, na temelju oproštajnih govora, izvještaja tajnika Ive Tomaše-

vića i osobnog poznavanja svećenika, profesora, publiciste i kolege Zvonimira.

Želeći istaknuti sve lijepo i plemenito što je krasilo život ovog izuzetno aktivnog svećenika možemo kazati da je dr. Zvonimir Baotić bio:

- uzoran svećenik, pastoralac i pastoralist,
- marljiv profesor i odgajatelj,
- revan apostol katoličkog tiska i misijskog duha.

1. U trideset tri godine svoga *svećeničkog i pastoralnog* djelovanja uspio je velečasni Zvonimir ostaviti divne tragove i uzorati duboke brazde na Božjoj njivi. S njegovih zasijanih polja Vrhbosanska nadbiskupija zasigurno će moći ubirati obilne plodove. U oproštajnom govoru pomoćni biskup vrhbosanski mons. Pero Sudar je istaknuo: "Na mucu se poznaju junaci. Pokojni Zvonko se pokazao čovjekom srca, srca koje najviše voli čovjeka kada mu je najteže, i čovjekom svećeničkog duha koji se Bogu i Crkvi dariva bez pridržaja... Dragovoljno se javio da preuzme napuštenu župu Novo Sarajevo, vratio se u ovaj grad kada su svi koji su ikako mogli iz njega odlazili. Sve je iznenadio! On se ispravio tamo gdje su se mnogi sageli. I ne samo da je rado došao nego je među ovim narodom rado bio i srcem djelovao. S koliko je samo zauzetosti, pastoralne ljubavi i brižnosti govorio o ljudima i njihovim stradanjima. Trudio se na sve načine pomoći ljudima da materijalno i duhovno prežive, da im ublaži patnju."

Govoreći o svom kolegi, mons. Mato Zovkić je rekao: "Vrhunac njegove svećeničke poslušnosti i solidarnosti je odaziv molbi nadbiskupa Puljića da u ratnim okolnostima primi ovu župu u kojoj je svećenički vedro i smireno završio svoje zemaljsko propitovanje... Zahvaljujem Bogu što smo u njemu imali kolegu i svećenika koji je svoje osobne potrebe, želje i planove znao utkati u svećeničko služenje katoličkim vjernicima naše mjesne Crkve, u prezbitero i katoličko zajedništvo Vrhbosanske nadbiskupije."

Na misi zadušnici kardinal Vinko Puljić, u homiliji, je istaknuo da je Krist ljubio čovjeka i za čovjeka patio kako bi ga podigao. Tako je i Zvonko, svećenik Kristov ljubio čovjeka slijedeći primjer Dobrog Pastira kako bi drugima pomogao, druge podizao u teškim ratnim vremenima.

Časne sestre iz sarajevskih samostana, osobito sestre Milosrdnice i Kćeri Božje Ljubavi pamtit će ga kao svoga redovitog misnika i ispovjednika.

Pastoralni lik profesora Baotića daje konstantu koja se ne gubi kroz sav njegov život: on je naglašeno pastoralni radnik. Iako nije dulje vrijeme bio u izravnoj župskoj pastoralnoj djelatnos-

ti, svakodnevno odlazi u samostane a svakonedjeljno marljivo i redovito na župe radi ispomoci.

2. Živeći i svjedočeći svoje svećeništvo dr. Baotić je kao *profesor i odgajatelj* oblikovao generacije klera ne samo Sarajevske nadbiskupije, već i Banjalučke, Mostarske i drugih biskupija čiji su kandidati boravili i studirali u Vrhbosanskoj bogosloviji. Iako je bio odgajatelj u službi vicerektora samo kratko vrijeme, zajedno sa svojim suradnicima (rektorom drom Rudolfom Römerom, prefektom i prof. Petrom Jukićem, ekonomom Antom Vujicom, duhovnikom Miljenkom Belićem D.I.) ima trajnu povijesnu zaslugu preuzimanja odgovornosti za odgoj i izobrazbu kandidata za ministerijalno svećeništvo u našoj metropoliji, koji su do tada vodili hrvatski isusovci.

Kao profesor teologije shvatio je dobro da teolog mora biti čovjek vjere, zahvaćen vjerom, čovjek žive i duboke vjere. "Bogu objavitelju odgovorio je poslušnom vjerom." I čitava sebe slobodno je predao Bogu, "stavljajući na raspolaganje Bogu objavitelju potpuno i odano služenje uma i volje, te dajući slobodan pristanak objavi koju je on dao" (DV 5). Bio je svjestan da je vjera milosni dar. Zato je redovito molio za taj najveći milosni dar.

Profesor s ovim svećeničkim kvalitetama lagano je uspostavio kontakt s bogoslovima, studentima teologije. Marljivo je priredivao skripte i druge priručnike iz retorike, misiologije i homiletike. Mi njegovi studenti ga pamtimo po čestom apostrofiranju "homiletika je najvažniji predmet, ne zato što to ja predajem, nego jer je to tako, ovo treba zapamtiti za ispit!"

3. Preostalo je još široko polje Baotićeve zauzetosti oko *katoličkog tiska i širenja misijskog duha* u Crkvi. Ta njegova djelatnost vazana je uz pokretanje misijskog lista, odgovornost za časopis duhovnosti, uređivanje, publiciranje, izdavanje, prevodenje i izdavanje časopisa i knjiga.

Na samom početku svoga djelovanja na ovom području naglasio je i najuzvišeniju nakanu životnog nastojanja. Na naslovnoj stranici prvog broja *Radosne vijesti* ističe: "Da rječju i djelovanjem naviještamo rassetog Krista, Božju svemoć i mudrost!"

To je i nastojao ostvarivati u svome radu svim svojim sposobnostima i snagama do zadnjeg dana svoga života. U jednom od posljednjih ratnih brojeva *Vrela života* poručuje suradnicima i čitateljima da će zbog nemogućnosti povratka u Sarajevo uređivati ovaj časopis za duhovnost u izgnanstvu. Uistinu su ga pratile kroz sve ovo ratno vrijeme pavlovske pogibli: "Na čestim putovanjima u pogiblima od rijeka, u pogiblima od razbojnika, u pogiblima od sunarodnjaka, u pogiblima od pogana, u pogiblima u gradu, u pogiblima u pustinji, u pogiblima na moru, u pogiblima od

lažne braće, u trudu i mucu, u čestom nespavanju, u gladi, žeđi, zimi..." (2 Kor 11,26-27).

Uza savjesnost i načelnost na pastoralnom, profesorskom i uređivačkom polju zauzetosti odlikovao se osobitom revnošću u radu za Boga, za Crkvu, za hrvatski narod ali i za svakog čovjeka osobito u misijskim krajevima. U tom duhu prenosi misli I. Andrića (Ex Ponto): "Oh, ugasite mržnju! Ljudi su nam potrebni i nikako se nikako ne može živjeti bez opraštanja... Kažite mi gdje ima ljubavi! Kažite mi, gdje da bježim od zla, kažite: gdje da se sklonim od mržnje!... Ima li mjesta duši nad zvijezdama? Ima li svijetla časa odmora? Ima li čista visoka mjesta gdje ne dopire strahota zemlje? Žao mi je čovjeka." (prema VŽ 3/92, 10).

Svojim pastoralnim trudom kao i pisanom ostavštinom omogućio je studentima teologije ali i svim iskrenim vjernicima da se i nakon njegove smrti mogu koristiti plodovima njegove revnosti.

Stoga želim zahvaliti profesoru Baotiću za njegov rad i svjedočenje, za njegovu vjeru i uzoran život, a ponajprije za uzoran svećenički lik kojim je svjedočio među svima nama, osobito među svećeničkim pripravnicima. Zahvaljujemo za njegov uporan, mukotrpan i predan izdavački, uređivački i misijski rad kao i za odani rad u Crkvi i ovom narodu, u koji je unio mnogo novoga, otvorio nove mogućnosti nadolazećim pokoljenjima, pokazao potrebna usmjerenja u mnogim područjima rada i života. "Mi u Vrhbosanskoj bogosloviji ostali smo bez jednog revnog kolege i profesora; vjernici župe Presvetog Trojstva ostali su bez župnika koji im je darovao sve svoje sposobnosti, svoj život; toliki znanci, prijatelji i rodbina bolno osjećaju njegov odlazak s ovoga svijeta. Ali svi smo zasigurno dobili novog zagovornika u Nebu", rekao je rektor dr. Marko Josipović u oproštajnom govoru.

Vjernici, časne sestre, svećenici i biskupi završavajući sprovodne obrede pjevali su evanđeoski hvalospjev *Veliča*, jer je tu želju izrazio Zvonko u svojoj oporuci želeći ovom Marijinom molitvom i pjesmom dati hvalu velikom Bogu od kojega nam dolazi svako istinsko dobro.

Stoga je vlč. Luka Janjić koji pastorizira na istoj župi, izričući posljednji oproštaj i želeći naglasiti njegovu bliskost s Bogom i s čovjekom, rekao: "Profesor Zvonimir je bio svećenik duboke vjere, pouzdanja i ljubavi prema Bogu i bližnjemu, radostan u svom svećeničkom zvanju, hrabri domoljub koji se sav predao djeci, mladima, odraslima, starim, bolesnim, napuštenim, osamljenim, gladnim, ozeblim..."

U posljednjem broju *Vrela života*, a to je i jedan od posljednjih njegovih objavljenih članaka, piše na temu "*Patnja naša da-*

našnja Križ je naš spasonosni", te završava molitvom: "Sine Oca Nebeskoga, Isuse Kriste, Spasitelju i Otkupitelju svijeta, odstrani od nas svaku sumnju i samu pomisao, da je patnja naša današnja i ovaj križ naš sadašnji beskoristan i bez ploda! Učvrsti u nama vjeru, da je patnja naša današnja spasonosna za sav svijet, i kao što je Tvoj križ spasonosan, da je i naš križ spasonosan, kad ga nosimo strpljivo zajedno s Tobom. Amen."

Ovaj spomen želim popratiti barem i nepotpunim prilogom iz dijela bibliografije prof. dr. Zvonimira Baotića:

- *Matthaeus Baccotich, missionarius in Bosna Otthomana*, Romae 1970.

- *Naši misionari s Marijom u Solinu (976-1976)*, Sarajevo 1976.

- *Relazioni tra la Chiesa e l'Islam nella Bosnia Ottomana dal 1683 al 1750*, Sarajevo 1978.

- *Temelji propovjedništva*, Sarajevo 1984.

- Carlo Carreto, *Bog koji dolazi*, Sarajevo 1974. (prijevod knjige s S. Slamnigom).

- Uvodnici, članci, razmišljanja, prijevodi i drugi prilozi u časopisima:

Radosna vijest, *Veritas* (1973.), *Glas koncila*, *Informazioni* (1979), *Vrelo života*.

- Župski list *Mir* (uglavnom sam pisao i prikupljao priloge u ratnim godinama).

Napomena: Njegovim trudom i zalaganjem Misijska centrala u Sarajevu izdala je desetak vrijednih knjiga različitih autora, uglavnom duhovnog, misijskog i homiletskog sadržaja. Posljednji objavljeni rad također jasno ističe njegovu zauzetost i ljubav prema Crkvi i narodu iz kojeg je izrastao i za koji je živio: "Crkva u Bosni u ratu prije tristo godina. Sličnosti i razlike s ratom 1992-1995." u: M. Josipović i M. Zovkić (prir.) "Crtajte granice ne precrtajte ljude". Zbornik radova u povodu imenovanja vrhbosanskog nadbiskupa Vinka Puljića kardinalom, Sarajevo - Bol 1995. Ovdje su doneseni samo najvažniji radovi, bez članaka i drugih priloga, što će zasigurno biti uskoro objelodanjeno u daljnjim istraživanjima.

U Bolu, siječnja 1996.

Ivan Ćoruša